

מסורת הש"ס

(א) מנחות פג, ב (ג) [נתקמן קרי. וס"ג]. א (א) [נסוה נ: יבמות מו. סא: סוריות ו: מנחות יט. פב. תמורה טו: יח: מ"ל: ו' ירושי תרומות פ"ב ה"א, ד] לעיל סח: (מנחות פג, א) מנחות פג. כל הסוגיא, א (ו) [וע"פ בנחמיות] רע"ז ער, א (ז) [ע"י מ"ו לעיל ג. ד"ה א] [א] ת"כ צו פ"ט ה"א, (ח) וימא ג: מנחות פג. חולין כב, (ט) ת"כ אחרי פ"ב ה"ב, (י) [ר"ה.ה.ו.ס"ג], א (ז) לעיל כ: מנחות י. פג. חולין כב, ז לעיל כד: חולין כב, ח (לעיל פו, א) (ט) ש"ך לעיל, א (ק) וקרא כב כ, (ט) ע"כ ש"ך לעיל, א ת"כ וקרא גרבה פרש' יד ה"ה, א (וע"י מ"ס סנהדרין סה. ד"ה ילא).

הנהגות הב"ח

(א) גבי מה חטאת מקדשת צבטע און כל מקדשת: (ב) רש"י ד"ה [בעגרות הקדוש] ויש צאגות וכו' [קמן בשעשעין מה שלמים וכו' חילף משלמים דהסם בסניי שלמים גמי הוו קס"ד ואח"כ מ"ה אלא ספין: (ג) ד"ה מה חטאת וכו' מיבלע כ"ל ואת ל' נתקן: (ד) ד"ה מה אשם וכו' לא ה"ל גמףא דכליל ה"א ולא בעצין למיזמר אף כל שארן שפיר ושליא קדוש בו דלא לעולה וכו' גבי אכילת זכרים קדשי קדשים הוא אכל שלמים קדשים קלים אבא הילכן הסהס: (ה) ד"ה קף כל ואפילו עולה ומיעט לן הא מחטאת גמי ה"א מלי. ג"כ ע"כ פסע זה דשעמיתא ה"ל:

גליון הש"ס

גבי דקריה. לשון זה ג"כ לעיל דף עט ע"כ:

שינויי נוסחאות

[א] צ"ל מקדשת. וכן בסמוך (ש"ס): [ב] צ"כ"י מטום דראיירי דשמן קאריה. ובמנחות (פג ע"א) מטום דרשור אגב דשמן קריה. וע"כ צ"רינן דכ"י דכשר כולע טפי לפי שהוא סח: [ג] צ"כ"י כלן המשך הסוגיא דלעיל פו ע"א סבר לה וכו' עד יתירא כתיב: [ד] כלן חסר דיוצר אף כל אין נאכלים אלא לזכרי בהנהג. דהאי קרא בכבש עזרת קאי קדשי קדשים ניתנו ככל הכתובים במקרא זה (ש"ס): [ה] ש"מ נוסף ואצ"י דובשי דכ"י ושלמים דהאי קרא ציבור אלא כתיב הותם אפ"ה וקדש בו. וע"י קדש עג"ה הקדוש: [ו] צ"ל דהיינו בכשי אף כל אין נאכלים אלא לזכרי [ז] מקדושה ותקריבה לז"ל [ח] קדש בו (כתב"י וס"ג) [ט] כנתיבי שילוי וס"ג: [י] צ"ל אין (כתב"י וס"ג) צ"ל קדש (ש"ס): [יא] צ"ל וגמירין (ש"ס): [יב] מקדושה ותקריבה לז"ל [יג] מקדושה ותקריבה בש"ס [יד] מותר בשמן בשריפה (כתב"י וס"ג) [טו] ותקריב אחד מזה והשני נותר בו (כתב"י): [טז] כ"ף מפגלין את הלהם דהא בכבש עזרת כתיב [כז"י] קאין ואצ"י חשב בובה וס"ה הלהם מוגבל אף כל שבא דבר אחר עמו הדבה מפגלו כגון איל מור שהוא טעון להם וכן תורה ומשום הכי יליף מושלמים משום דיעקב פיטול בהו כתיב (כתב"י וס"ג): [יח] כ"ף מתחלת בהו כתיב (ש"ס): [יח] כ"ף מתחלת (ש"ס): [יט] כ"ף כתיב בהו (כתב"י וס"ג): [כ] כתיב בהו (ש"ס): [כא] צ"ל במאן (ש"ס): [כב] בביתא בפרק הבמה (ש"ס): [כג] כלן קס"ד (ומה"ד מפגלין ומתפגלין (ש"ס): [כד] וס"ה מ"ד: [כה] וס"ה מ"ד: [כז] ובסוף התורה לז"ל (ש"ס): [כח] מיתוב באשם וכו' עד מותרין ליתא דנשי' לפטיו ומתום מנחות סס:

דם חטאת פרק אחד עשר ובהים

מה שלמים מפגלין ומתפגלין הא נמי חילף משלמים דהסם ^(א) נמי שלמים בסניי הוו: ^(ב) **אלא ספין**. לשחיטה לאפוקי לור וקנה דכלי שרת בעינן: ^(ג) **מאי היא**. הי מניייהו יליף לאכול לזכרי כהונה ממנחה: **בקדש הקדשים חאללנו**. צווקא קרח כתיב ^(ד) וקדש יהיה לך דכתיב בספיה

דקרא ימירא הוא למילף שלמי יציבור ובש"י ^(ה) עזרת דכתיב דהו ^(ו) קדש יהיו לה' לכהן ^(ז): **מה חטאת מקדש צבטע נור**. ואף על גב דבמנחה נמי כתיב (ויקרא ו) כל אשר יגע צהם יקדש דמקדשת צבטע לאטריך לאקושינהו לחטאת דממנחה לא מצי ילפי דאיכא למימר לא איתקיש למנחה אלא לענין זכרי כהונה אכל לענין צלוע דמנחה ^(ח) דוקא דריכא ^(ט) למיבעל אכל שאר קדשים לא: **מה אשם אין שפיר ושליא קדוש** ^(י). דהא זכר הוא ואין לך לומר צחלב ושמי כליות שלו שאף של שליא ^(יא) שבמעיו משמע, אף הנאים נקבות כגון חטאת ושלמים אין שפיר ושליא קדוש צהן ואין חלב ושמי הכליות של שליל שבמעיהן קריבין. ומעולה לא ה"ל לנימף דכליל היא ^(יב) ואף כל שאין ^(יג) שפיר ושליא קדוש צו לא מצי למימר דלאו לעולה דמית לכו שהרי זכרי שאר הבשר אינו קרב. ואכילת זכרי קדוש בו דלא לעולה ואשם כדיליף ממנחה דמקשה לך אחאי אקשינהו למנחה לילפו וצחי שלמי יציבור מאשם וחטאת משום דכתיב בתרייהו גבי אכילת זכרים הוא קדשי ^(יד) קדשים הוא הלכן מהתם לא מצי ילפי אי לא מהיקשא דמנחה: וולדות כהנסם **קדשים צהוייתן טן קדושים**. כשנולדים הן קדושים ולא צמעי ואגמרי ^(טו) מאשם: ודינין **אפשר משאי אפשר**. נקבות מזכרים ולגמרי לא מצי למעוטינהו מקדשים ^(טז) להקריצם דכתיב רק קדשיך אשר יהיו לך ואמר מהתמורות אשר יהיו לך אלו הוולדות ומאשם גמרינן בדמעי אמן מיהא לא

קדי אלא צהוייתן דכתיב אשר יהיו: **מה מלואים מותרין בשריפה**. ולא היו בעלי חיים צמותיהן דמלואים שהרי קרבן צבור היו ולא הופרשו שנים לאחריות וגם לא אכד אחד מהם והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון: **אף כל הקדשים מותרין** ^(יז) **בשריפה ואין בעלי חיים צמותיהן**. שאם היו בעלי חיים צמותיהן כגון יחיד שהפריש שני קרבנות לאחריות חובתו שאם יאכד האחד יתכפר בשני או אם הפריש קרבן ואכד והפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון והקריצ ^(יח) את האחד מזה ואת השני נותר אין נותר זה בשריפה כדין נותר של מילואים: **מפגלים** ^(יט). את הנסכים שאם חישב צוצה אף הנסכים מפגלין ומש"ה יליף משלמים דיעקב פיגול כתיב ^(כ) צהו: דקריה. טרישטריט"ט ^(כא) צלע"ו. מתוך שהבשר עב נכנס צחוכו השומן בעומקו: **חטאם**. צהא ציוס דכתיב (ציוס) כפר יוה"כ (ויקרא טו) כי ציוס הזה יכפר עליכם: וציזו **הימניה**. דכתיב ^(כב) אכזב וכהונה ואמר מר לעיל (דף כד:) כ"מ שנאמר אכזב וכהונה אינו אלא ימין: **מדרכה צר צר חנה נפקא נור**. וקס"ד או אכזב או כהונה ואין לך צכל אלו שלא נאמר כהן בהקרבתן: **דר"ש**. צפ"צ (שס) כהונה צעי אכזב ובחטאת תרוייהו כתיב ולקח הכהן מדם החטאת בצאצבעו: **מה אשם עצמוסיו מותרין**. לעשות מהן כלים אי ששמעתי שהרי נאכל לכהנים ונותר בעצמות לא שייך אלא בדבר הנאכל: **אף כל ואפי' עולה**. ומיעיב ^(כג) לי הא גמי מחטאת הוה מצי יליף ונראה צעיני דמלו יהיה ימירא נפקא ליה צאשם דכתיב ציה (שס) ^(כד) לו יהיה:

דם

נילף ולמה איכתוב אשם ועוד בדפרק המוצח מקדש (לעיל דף פו.) דריש מג"ש נאמר צאשם לו יהיה ונאמר בעולה לו יהיה וקאמר דמופני מה אשם עצמותיו מותרין אף עולה כו' והשתא תיפוק ליה מהיקשא דהכא וז"ל ג"ש כיון דלא אינטריכא היקשא דהכא אלא לאגמורי בעולה ויש לומר כיון דשאר קרבנות צריכי כל חד לתלמיה דמפרש הכא לא יליף מניייהו דבר אחר שאינו צ"ל צכל הקדשים רק בעולה וכי האזי גוונא פירשנו לעיל (דף יז: ד"ה מה) גבי מנחה דילפינן מיניה זכרי כהונה ולא ילפינן מחטאת ואשם ולפי"ז זה האזי תנא לית ליה דרשא דשפיר הקטרת אימורים ומשמע הוא אלא וכל עצמותיו אשם, ומדרשא דחטאת נפקא ליה נמי לר"ע דאין דבר שצחיב צא אלא מן החולין, ועולה ומלואים דרים לכו כר"א (מנחות שס):

צה.

איכא דנפקא ל"ה מהבא בו'. עוד יש תנא שלישי צפרק אחיזה מקומן (לעיל דף נה.) דאמר אלא היקשא למאי אתא מה חטאת לזכרי כהונה אף צחי שלמי יציבור לזכרי כהונה והא דלא מייתי לה הכא משום דסוגיא דשמעתא היא ולא משכח לה צרייחא צהדיא: **מה חטאת מקדשת בבבוע בו'**.

הא דאמרין צפרק גיד הנשה (חולין דף נח:) לא נלרכה [אלא] לטעם כעיקר דנקדשים אסור והכא שרי [ופריך] וליגמר מינה גלי רחמנא גבי חטאת כל אשר יגע בצשירה יקדש משמע דפשיטא ליה דשאר קדשים ילפינן מחטאת היינו מהיקשא דהכא: **אף בל אין שפיר ושליא קדוש בו**. פירש בקונטרס ואין חלב ושמי כליות של שליל שבמעיה קריבין וקשה דהוה ליה לתנא לפרושי חלב וכליות של שפיר ושליא כמו שליל בשמה המקשה (חולין דף עה.): הג"ה ומה דמשמע מתוך פירושו דדוקא חלב ושמי כליות הוא דאין קדושין ילקרב אכל הוולדות גופן קדושין הן ואי"ל לומר כן דתניא תמורה (דף יא.) השוחט את החטאת ומנא צה צה ד' נאכל לכל אדם וצכל מקוס ולעולם ומוקי לה למאן ^(כא) דלית ליה צהוייתן ^(כב) וקדושין צריש כילד מערימין ^(כג) דף כה: דהן עצמן חולין צמעי אמן ונראה לפרש דלענין חולין גמורין קא יליף דשפיר ושליא הנמצא צצטן חטאת לאחר שחיטה אינן קדושין כלל ומנהכא אית ליה ולדות קדשים צהוייתן הן קדושין והא דתניא צרייתא ^(כד) צהמה המקשה (חולין דף עה.) מה חלב ^(כה) ושמי כליות האמורין צאשם מוצא מכלל שליל אף כל מוצא מכלל שליל ההוא תנא סבר צמעי אמן קדושין ולכן צאטריך קרא למעוטי חלב ושמי כליות מהקרבא ולפי מה שפירשמי לא אחי שפיר הא דלא יליף מעולה כמו לפי הקונטרס: **מה שלמים מפגלין בו'**. לעיל צוקף פרה ^(דף כח:) איכא

תנא דדריש לה מדכתיב ואם האכל יאכל מבשר צוח שלמי מה שלמים מפגלים ומתפגלין כו' וכן צפרק צ"ש (לעיל דף מד.) דדריש לה נמי מההוא קרא מה שלמים מיוחדין שיש להם מתירין צין לאדם צין למוצא ^(כז) מפגלין ומתפגלין פ"י צקונטרס מפגלין את הנסכים אם חישב צוצה ובתנס דחק דהוה מצי למימר שהדס מפגל את הבשר והבשר עצמו מתפגל: **מה חטאת אינה באה אלא מן החולין בו'**. תרמי דריש מחטאת דכבר דרש נמי מה חטאת מקדשת צבטע: **בדי נסבה ואי בעית אימא סבר ד"ה בו'**. הכא מסיק להני מרי שניויי אכל צסוק המורה (מנחות דף פג.) משני כדי נסבה לחודיה וצפ"ק דחולין (דף כג.) דבר הלמד בג"ש אינו חוזר ומלמד צהיקש צ"ל הכא ^(כח) [וצפ"ק דחולין] כדי נסבה דאכזב דחטאת גופיה ילפינן בג"ש דמזורע דהיינו ימין לעיל כפ' צ' (דף כד:) וצפ"ק דמנחות (דף י.) ואם כן לא מלניו למילף צהיקש שאר קרבנות מחטאת: **מה אשם עצמותיו מותרין בו'**. פ"י צקונטרס לעשות מהם כלים אי ששמעי צאשם ^(כח) פשוט לו עצמותיו מותרין שהרי נאכל לכהנים ונותר בעצמות לא שייך אלא בדבר הנאכל אף כל ואפילו עולה ומיעיב לי הא גמי מחטאת הוה מצי יליף ונראה צעיני דמלו יהיה ימירא נפקא ליה צאשם דכתיב ציה לכהן אשר יכפר צו לו יהיה כך פ"י צקונטרס והשתא לפירוש רצותיו דמצבדא ידע דעצמות מותרין צכל קדשים הנאכלין ולא אנטריך היקשא אלא להחרי עצמות עולה קשה משלמים או משאר קדשים הנאכלין

(מנחות שס) כתב"י דריכא. [במנחות גר' דקדירן טרישט"ש"ש ונכנס הצלע לטובי מחד: אלא מן החולין. בדמירנא לקמי' וביזום. דכתיבי דפרשת יום הכיפורים כי ציוס הוה יכפר עליכם: (מנחות שס) ולא משל ציבור. מתמורת הלשכה: ולא משל מעשר. דמרי אשר לא כתיבים צפרסה, ואפילו לרי יהודה דאמר מעשר ממון הדיוט הוה, להכי אחי אשר לו לממעטיה: מביזום צחורו נפקא. למה ליה למילפל מחטאת צצתה, הא צבולתו קרבנות כתיב ציוס צוחו להקריב, דמשמע ציוס ואל צלילה, וכל הקרבנות צמשמע (חולין כב.) כדי נסבא. שלא לצורך (סוטה יט.): או: מידי דלא אנטריך למתנייה ומייה צכדי (קידושין ה.) כל מקום שנאמר אצבע וכוהונה. כון הכסן או כהנים (רש"י כד.) ומוקמינן צפ"ק דמנחות או אכזב או כהונה וגמר מתמורע עני דכתיב ציה ועכל הכסן אכזבו אכזבו וציהא עזורה ציומן, ובעולת נדבה כתיב כסן והקריב הכסן (חולין כג.) **אצבע לא בעיא בהונה**. דהכיבא דתנא אכזב אצ"י דלא כתב כסן אינו אלא ימין, ומשעתא לה צאחרי מות ולקח מדם הפר והוה צאצבעו, הרי אכזב צלא כהונה: בהונה בעיא אצבע. אצ"י דכתיב כהונה לא אמרין ימין אלא אם כן כתב אכזב צהדה (מנחות כ.) מה אשם עצמותיו מותרין. עצמות שאין בהם מוח דשריין אפי' לקאח דסכינא ואשם דעצמותיו מותרים שהרי בשרי מותר ואין איסור נותר מל עליהם דאין נותר מל אלא על זבח הראוי לאכילה דלאמרין כנפסיים העצמות והקדין יפרשו לשעה עשר והיין צה אי דלית בה מוחא לשידעטו אלאה דאין דאוי לאכילה אין נותר מל צו (מנחות פג. כותב"י) אף כל. אפילו עולה אצ"י דסולה לליל, עצמותיו מותרין. ואפי' דנקט אשם טפי משום דמכל חד מימי חול דרשא, ועוד צאשם כתיב הוה לאחר הקטרת אימורים ומשמע הוא אלא וכל עצמותיו אשם, ומדרשא דחטאת נפקא ליה נמי לר"ע דאין דבר שצחיב צא אלא מן החולין, ועולה ומלואים דרים לכו כר"א (מנחות שס):

עין משפט ונר מצוה

סב א מ"י פט"ו מהל' מעה"ק הלכה טו: ע ב מ"י פ"ד סס הלכה א: עא ג מ"י פ"ה מהלכות פאלת מקדש הלכה יח: עב ד מ"י פ"י מהל' מעה"ק הלכה י:

תורה אור השלם

1. והקריב אהרן את פר החטאת מציבא דקרא (מנחות והקטאת אשר לו וכפר בעדו ויקרא טו, ו
2. אשר צוה יהוה את משה בחר סוין ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם ליהוה במדבר סיני:

ויקרא ז, לח

לעזי רש"י

טרישטריט טרישטריט"ט. מהלכה.

מוסף רש"י

איכא דנפקא ליה מהבא בו'. וצחי שלמי יציבור ממנחה, ואיכא דמייתי מציבא דקרא (מנחות פג.) מה חטאת מקדשת בבבוע. דאם צלע צכר שלמים מבשר חטאת יש להם דין חטאת לאכל יום ולילה, דלאמרין כל אשר יגע בצשירה יקדש להיות כמוהו שאם פסולה מפגלים ואם צכרה יאכל כחמור שבה: אף כל מקדשת בבבוע. שאם צלע קרנן קל מן כחמור קדוש כחמור, או קרנן צכר מן הפסול פסול כחמור: מה אשם אין שפיר ושליא קדוש בו. דלעולם לא ינאף צאשם שפיר ושליא, דכל אשמות זכרים קל מן כחמור קדוש כחמור, או קרננט שחלאו כחמור שפיר ושליא אין קדושים (מנחות פג. כותב"י) בהוייתן. להכי נקט לשון צהוייתן משום הא דלולדות קדשים קדושים נפקא לן צפ"ק דכבורות מיהו לך, דכתיב רק קדשיך אלו הממורות, אשר יהיו לך אלו הולדות (מנחות שס וכריתות כג. ובש"י לקטן קרי' ודינן אפשר. שאר קרבנות הנאים נקטו ואפשר להיות לה בתוקן שפיר ושליא: משיא אפשר. מאשם דזכר הוא: מה מלואים מותריהן בשריפה. דמצינן וסא יומר מבשר המלואים וגו': ואין בעלי חיים במותריהן. שלא מצינן שריפה בשריפה. אלא צבאר לאחר שחיטה: אף כל. קרבנות: מותריהן. שחיטתו חוק לזמן אכילה: בשריפה. אטחטא ואשם צאטריך, דאשלתים כתיב בשריפה כהדיא: ואין בעלי חיים במותריהן. כגון אם הפריש שני קרבנות לאחריות, או קרבן מעובדת הוי השני מותר (מנחות שס כותב"י. או: שאם הפריש צה חטאת לאחריות ומכפר צאחד מהן אין השני צאסיד אלא יעשה עד שיקחאפ"י בו. מה שלמים מפגלין. נסכים דלאמרין כהקטור הנזח מפגל את הנסכים (מנחות שס.) או: שהדס הוא המפגל (רש"י כח:) ובמתפגלין. לו השני עצמן (מנחות שס.) או: הבשר והאמורין: אף כל. שיש צו מפגלין ומתפגלין פיגול טובא צו, ילאו מנחת כהנים ומנחת כסן משיח ומנחת נסכים שאם מתירין את עצמם ואין בהם שריים להתפגל מתמת עבודת ממוריהם, שאיון פיגול טובא צכן (רש"י כח.) מה מנחה מקדשת בבבוע. דכתיב ציה נמי כל אשר יגע צהם יקדש, ואמרין כתיב יטול אפילו לא צלע, מ"ל צה עד שיעלע, הו"ה נמי דהוי מצי לתמנר מחטאת, אלא דסלי קרא דריש מכל חד מילתא, ומיעיב ליה חטאת דלראא לחרינא: ואיצטריך למכתב בו'. דמקדשין צבטע

(מנחות שס) כתב"י דריכא. [במנחות גר' דקדירן טרישט"ש"ש ונכנס הצלע לטובי מחד: אלא מן החולין. בדמירנא לקמי' וביזום. דכתיבי דפרשת יום הכיפורים כי ציוס הוה יכפר עליכם: (מנחות שס) ולא משל ציבור. מתמורת הלשכה: ולא משל מעשר. דמרי אשר לא כתיבים צפרסה, ואפילו לרי יהודה דאמר מעשר ממון הדיוט הוה, להכי אחי אשר לו לממעטיה: מביזום צחורו נפקא. למה ליה למילפל מחטאת צצתה, הא צבולתו קרבנות כתיב ציוס צוחו להקריב, דמשמע ציוס ואל צלילה, וכל הקרבנות צמשמע (חולין כב.) כדי נסבא. שלא לצורך (סוטה יט.): או: מידי דלא אנטריך למתנייה ומייה צכדי (קידושין ה.) כל מקום שנאמר אצבע וכוהונה. כון הכסן או כהנים (רש"י כד.) ומוקמינן צפ"ק דמנחות או אכזב או כהונה וגמר מתמורע עני דכתיב ציה ועכל הכסן אכזבו אכזבו וציהא עזורה ציומן, ובעולת נדבה כתיב כסן והקריב הכסן (חולין כג.) **אצבע לא בעיא בהונה**. דהכיבא דתנא אכזב אצ"י דלא כתב כסן אינו אלא ימין, ומשעתא לה צאחרי מות ולקח מדם הפר והוה צאצבעו, הרי אכזב צלא כהונה: בהונה בעיא אצבע. אצ"י דכתיב כהונה לא אמרין ימין אלא אם כן כתב אכזב צהדה (מנחות כ.) מה אשם עצמותיו מותרין. עצמות שאין בהם מוח דשריין אפי' לקאח דסכינא ואשם דעצמותיו מותרים שהרי בשרי מותר ואין איסור נותר מל עליהם דאין נותר מל אלא על זבח הראוי לאכילה דלאמרין כנפסיים העצמות והקדין יפרשו לשעה עשר והיין צה אי דלית בה מוחא לשידעטו אלאה דאין דאוי לאכילה אין נותר מל צו (מנחות פג. כותב"י) אף כל. אפילו עולה אצ"י דסולה לליל, עצמותיו מותרין. ואפי' דנקט אשם טפי משום דמכל חד מימי חול דרשא, ועוד צאשם כתיב הוה לאחר הקטרת אימורים ומשמע הוא אלא וכל עצמותיו אשם, ומדרשא דחטאת נפקא ליה נמי לר"ע דאין דבר שצחיב צא אלא מן החולין, ועולה ומלואים דרים לכו כר"א (מנחות שס):